

የመጽሐፍ ቅዱስ ፡፡

ኤፍሬም ፡ ኤ ፡ ሀርት ፡ ስለ ፡ ጸፋት ፡ “ዘሞራሊቲ ፡ ኤቭ ፡ ዘ፡ክሪምናል፡ሎው”
ስለሚባለው ፡ መጽሐፍ ፡ አክሱ ፡ ፎርድ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ፕሬስ ፡ ፲፱፻፷፩ ፡ (ኤ ፡ ኤ ፡ ኤ) ገጽ ፡ ፶፬ ።

ይህ ፡ አነስተኛ ፡ ክፍለ ፡ መጽሐፍ ፡ ፕሮፌሰር ፡ ሀርት ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ውስጥ ፡ በሚገኘው ፡ በእብራይስጥ ፡ ዩኒቨርሲቲ ፡ ውስጥ ፡ በ፲፱፻፷፩ ፡ (ኤ ፡ ኤ ፡ ኤ) በሁለት ፡ ጊዜ ፡ ያደረጉአቸውን ፡ ሁለት ፡ የትምህርት ፡ ዲብኩሮች ፡ (ሌክቸር) ፡ የያዘ ፡ ነው ። አርእስቱ ፡ “ስለ ፡ ሃላፊነት ፡ ጸንቶ ፡ የቆየውን ፡ አስተያየት ፡ መለወጥ” ፡ የሆነው ፡ የመጀመርያው ፡ ንግግራቸው ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ለማሻሻል ፡ በእንግሊዝ ፡ ውስጥ ፡ የተነሳው ፡ እንቅስቃሴ ፡ በወንጀል ፡ ሃላፊ ፡ ስለመሆን ፡ ሕግ ፡ ረገድ ፡ ያመጣውን ፡ ለውጥ ፡ ይገልጻል ። ፕሮፌሰር ፡ ሀርት ፡ አንድን ፡ ሰው ፡ በወንጀል ፡ ሃላፊ ፡ ለማድረግ ፡ “የወንጀለኛነትን ፡ መንፈስ”¹ ፡ ማለት ፡ ወንጀሉን ፡ አውቆ ፡ ወይም ፡ ሳያውቅ ፡ መፈጸሙ ፡ መጠቀስ ፡ አይገባውም ፡ ብለው ፡ የሚከራከሩትንና² ፡ ለውጥ ፡ ለማምጣት ፡ ግንባር ፡ ቀደም ፡ መሪ ፡ የሆኑት ፡ የሌዲ ፡ ውቶንን ፡ እምነት ፡ በመደገፍ ፡ ጽፈዋል ። በሌዲ ፡ ውቶንም ፡ አስተያየት ፡ የአንድ ፡ ወንጀለኛ ፡ የአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ መጠቀስ ፡ አግባብ ፡ የሚሆነው ፡ ለወንጀሉ ፡ ሃላፊነቱን ፡ (ፍርድን) ፡ ለመወሰን ፡ ሳይሆን ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ ይዞታ ፡ መቆየት ፡ እንደሚገባው ፡ ለመወሰን ፡ ብቻ ፡ ነው ። በዚህ ፡ አኳኋን ፡ እርሳቸው ፡ ፅብደትና ፡ የተቀነሰ ፡ ሃላፊነት ፡ መከላከያ ፡ መሆናቸው ፡ እንዲሻር ፡ ይደግፋሉ ። ፕሮፌሰር ፡ ሀርትም ፡ በአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ በወንጀል ፡ ሃላፊ ፡ አለመሆን ፡ መነሳት ፡ ያለበት ፡ ስለ ፡ አጥፊው ፡ ይዞታ ፡ በሚወሰንበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ በወንጀል ፡ ሃላፊ ፡ አለመሆን ፡ መነሳት ፡ ያለበት ፡ ስለ ፡ አጥፊው ፡ ይዞታ ፡ በሚወሰንበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ በወንጀል ፡ ጋላፊ ፡ አለመሆን ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ቅጣት ፡ ለማቃለል ፡ ወይም ፡ ከቅጣት ፡ ለመዳን ፡ መከላከያ ፡ መሆኑ ፡ እንዲቀር ፡ በመደገፍ ፡ ከሌዲ ፡ ውቶን ፡ ጋር ፡ በከፊል ፡ ይስማማሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ ከፍርድ ፡ በፊት ፡ ተፈላጊ ፡ ነገር ፡ በመሆን ፡ መረጋገጥ ፡ ያለበት ፡ የወንጀለኛነት ፡ መንፈስ ፡ (ሜንስ ፡ ረያ) ፡ አስፈላጊነት ፡ እንዲቀር ፡ አይፈልጉም ። እርሳቸው ፡ ባቀረቡት ፡ ሃሳብ ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ በደለኛን ፡ ከመቅጣትም ፡ ሆነ ፡ በግድ ፡ በሕክምና ፡ ከማቆየት ፡ በፊት ፡ ወንጀሉን ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ በቸልተኝነት ፡ ማድረጉ ፡ መረጋገጥ ፡ አለበት ። ፕሮፌሰር ፡ ሀርትም ፡ ያቀረቡት ፡ “መጠነኛ” ፡ ማሻሻል ፡ የወንጀለኛነት ፡ መንፈስን ፡ መሠረታዊ ፡ ሃሳብ ፡ “ጥብቅ ፡ ጋላፊነትን” ፡

1 ሜንስ ፡ ረያ ፡ ማለት ፡ በአውሮፓ ፡ ክፍለ ፡ ዓለምና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ “የወንጀል ፡ ጥፋት” (Criminal guilt) ብለው ፡ ከሚጠሩት ፡ ጋር ፡ የሚመሳሰል ፡ የኮመን ፡ ሎው ፡ (Common law) የሕግ ፡ ቃል ፡ ነው ። የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቍ ፡ ፩፫ ፡ (“የሞራል ፡ ጠባይ”) ፡ እና ፡ ቍ ፡ ፶፮—፶፱ ፡ ይመለከታል ። ይህም ፡ ቃል ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተገቢነት ፡ ያለው ፡ “አጥፊነትን ፡ በሚያረጋግጥ” ፡ የአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ለምሳሌ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ በቸልተኝነት ፡ ሲደረግ ፡ ለተሠራ ፡ ሥራ ፡ ነው ፡ የሚለውን ፡ ልማዳዊ ፡ መምሪያ ፡ ያመለክታል ።

2 ቢ ፡ ውቶን ፡ ክሬይም ፡ ኤንድ ፡ ዘ ፡ ክሪምናል ፡ ሎው ፡ [ወንጀለኛና ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ (ሎንዶን ፡ ፲፱፻፷፫)] ፡ በየቦታው ፡ ይገኛል ።

በሕጉ፡ በመጨመር፡ ለማሻሻል፡ በሚፈልጉት፡ ሰዎች፡ ከመደምሰስ፡ ያድነዋል፡ ብለው፡ ያምናሉ።

የሚያሳዝነው፡ ግን፡ ፕሮፌሰር፡ ሀርት፡ በሰጡት፡ አጭር፡ ትምህርት፡ ሃላባቸው፡ እንዴት፡ በሥራ፡ ላይ፡ እንደሚውል፡ ለመተንተን፡ አለመቻላቸው፡ ነው። በአእምሮ፡ ሕመም፡ ምክንያት፡ ሰብአዊ፡ ባህሪው፡ የተሰናከለ፡ በደለኛ፡ በቂ፡ አጥጋቢ፡ የወንጀለኛነት፡ መንፈስ፡ እንዳለው፡ እንዴት፡ እንደሚረጋገጥ፡ ግልጽ፡ አይደለም። ፕሮፌሰር፡ ሀርት፡ ችግሩን፡ ተገንዝበውታል³፡ ነገር፡ ግን፡ መፍትሔ፡ አላገኙለትም። ለምሳሌ፡ በደለኛው፡ አድራጎቱን፡ ለማወቅና፡ ለማመዛዘን፡ ባለመቻሉ፡ ወንጀሉን፡ ሆነ፡ ብሎ፡ ወይም፡ በቸልተኝነት፡ መፈጸሙን፡ ለማስረዳት፡ በማይቻልበት፡ ጊዜ፡ እንዲሁ፡ በነፃ፡ ይለቀቃል፡ ወይስ፡ እንዲያው፡ በደፈናው፡ ይፈረድበታል? አሁን፡ ባለው፡ ሕግ፡ ላይ፡ ይህን፡ ዓይነቱ፡ ችግር፡ ስለሚፈጥሩት፡ ሰውነታቸው፡ ወይም፡ አእምሮአቸው፡ ከቁጥጥራቸው፡ ውጭ፡ ሆኖባቸው፡ ሳይታወቃቸው፡ ወንጀል፡ ስለሚፈጽሙ፡ ሰዎች⁴፡ አቶማቲዝም፡ ፕሮፌሰር፡ ሀርት፡ “በሰውነት፡ ወይም፡ በንብረት፡ ላይ፡ ጉዳት፡ የሚያስከትሉ፡ ጥፋቶች፡ ሲፈጸሙ፡ አጥፊው፡ ነፃ፡ እንዲለቀቅ፡ ቢፈረድለትም፡ እንኳ፡ አስፈላጊ፡ የመሰላቸውን፡ ሕክምናና፡ ቁጥጥር፡ እንዲያረግጥ፡ ለማዘዝ፡ ለፍርድ፡ ቤቶች፡ ሥልጣን፡ እንዲሰጣቸው፡ ለማድረግ፡ ይቻላል”⁵፡ ብለው፡ ሐሳብ፡ አቅርበዋል። ነገር፡ ግን፡ እንዲህ፡ ያለው፡ መፍትሔ፡ ደራሲው፡ ራሱ፡ የሚቃወመውን፡ ጥብቅ፡ ሃላፊነትን፡ በተጨማሪ፡ የሚያጸናው፡ አይሆንምን? የሚል፡ ጥያቄ፡ ማቅረብ፡ ይገባል። በወንጀል፡ ምክንያት፡ የሚታዘዝ፡ ያለ፡ ውድ፡ የሚደረግ፡ “ሕክምና”፡ ወይም፡ “ቁጥጥር”፡ (አጥፊው፡ በሕጉ፡ መሠረት፡ “በነፃ፡ ከተለቀቀ፡ በኋላ”፡ ቢሆንም)፡ በወንጀለኛውና፡ እንዲሁም፡ በጠቅላላው፡ በሕዝብ፡ ዘንድ፡ ከቅጣት፡ የማይሻሉ፡ ሆነው፡ ይገመታሉ።

ፕሮፌሰር፡ ሀርት፡ ወደፊት፡ በሚያሳትሙአቸው፡ መጸሕፍት፡ ለዚህና፡ ለሌሎችም፡ ግልጽ፡ ለሆኑ፡ ችግሮች⁶፡ መፍትሔ፡ ያበረከታሉ፡ ተብሎ፡ ተሰፋ፡ የሚጣልበት፡ ጉዳይ፡ ነው። አስከዚያው፡ ግን፡ በእንግሊዝና፡ በብዙ፡ በሌሎች፡ ሀገሮች⁷፡ የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ እንደ፡ ወጀብ፡ እየገሰገሰ፡ የሚሰፋፋውን፡

3 ኤች. ኤል. አሀርት፡ ዘጥራል፡ ለፍ፡ ዘክርያስናል፡ ሎው፡ (የወንጀለኛ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ጥራል) (ጥንቅቅ፡ 1888፡ እ. ኤ. አ.)፡ ገጽ፡ 88፡ ቀ. 8።
4 “አውቶማቲዝም”፡ ግሰት፡ አእምሮን፡ በመሳት፡ ለምሳሌ፡ “በእንቅልፍ፡ ልብ፡ መሄድ”፡ ለጥቂት፡ ጊዜ፡ “ራብን፡ መዘንጋት”፡ ምናልባትም፡ በ“ሂፕሮሲስ”፡ ወዘተረፈ፡ የሚፈጸሙ፡ ተግባሮች፡ ናቸው። ፕሮፌሰር፡ ሀርት፡ እንደ፡ ሰው፡ እንዴት፡ ልጃገረድ፡ ገድሎ፡ በእንቅልፍ፡ ልቤ፡ ነው፡ የገደልኳት፡ ብሎ፡ የተከራከረበትን፡ በሰሜን፡ ኢየርላንድ፡ ውስጥ፡ የከላሽ፡ ጠቅላይ፡ አቃቤ፡ ሕግና፡ የተከላሽ፡ ብራቲን፡ ጉዳይ፡ ባገኘን፡ 9. ም. (እ. ኤ. አ.) በተጻፈው፡ በሦስት፡ ኤል. ኢ. አር. 388፡ የሚገኘውን፡ ጠቅሰዋል።
5 እላይ፡ በግርጌ፡ ማስረጃ፡ ቀ. 8፡ የተጠቀሰውን፡ የሀርት፡ መጽሐፍ፡ ገጽ፡ 88፡ ይመለከቷል።
6 ከዚህ፡ በላይ፡ የተጠቀሰው፡ መጽሐፍ፡ ገጽ፡ 88፡ ቀ. 8፡ ይመለከቷል።
7 ምንም፡ ስንኳን፡ ሕጉ፡ እዚህ፡ ላይ፡ በጣም፡ ግልጽ፡ ባይሆንም፡ የእትዮጵያ፡ የደንብ፡ ተላላፊ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ምናልባት፡ ወደ፡ ጥብቅ፡ ኃላፊነት፡ ደረጃ፡ ለመድረስ፡ ብዙም፡ አይቀረውም። የደንብ፡ መተላለፍ፡ መቅጫ፡ ሕግ፡ ቀ. 388፡ በማነኛውም፡ ወንጀል፡ ቢሆን፡ የወንጀለኛነት፡ መንፈስ፡ መኖሩን፡ ማስረዳት፡ ይገባል፡ ይላል። ነገር፡ ግን፡ ሕጉን፡ አለማወቅ፡ መስላኪያ፡ አይሆንም፤ የሚለው፡ ቀ. 388፡ የዚህን፡ ተፈላጊ፡ ግብ፡ ውጤት፡ በጣም፡ ያግደው፡ ይሆናል። ለምሳሌ፡ (ስለበግላት፡ ቀጥቶና፡ አጠባበቅ፡ የሚናገረውን)፡ እንቀጽ፡ 388፡ ተላልፏል፡ ተብሎ፡ የተከሰሰ፡ ሰው፡ የተባለው፡ የበግል፡ ቀን፡ እንዲከበር፡ የሚያዘዘውን፡ ደንብ፡ ያሳወቅሁት፡ በቸልተኝነት፡ ምክንያት፡ እይደለም፤ ብሎ፡ ሊከራከር፡ አይችልም፤ ተብሎ፡ ይህ፡ እንቀጽ፡ ቢተረጎም፡ በጥብቅ፡ ኃላፊነት፡ ላይ፡ የተመሠረተ፡ ደንብኛ፡ ሕግ፡ ይኖረን፡ ነበር። (እንቀጽ፡ 388፡ እንደዚህሁሉንደማይተረጎም፡ ግልጽ፡ ነው።)

የጥብቅ ፡ ላላፊነትን ፡ ፅንሰ ፡ ሃሳብ ፡ ለመቋቋም ፡ በዚህ ፡ የትምህርት ፡ ዲስኩር ፡ ውስጥ ፡ የቀረቡትን ፡ የተብራራ ፡ ግብዓት ፡ ግንኙነት ፡ ሰው ፡ ግድነት ፡ አለበት ፡ ሌዲ ፡ ውቅን ፡ የፍርድ ፡ ቤቶቻችን ፡ መሠረታዊ ፡ ዓላማ ፡ ወንጀል ፡ እንዳይፈጸም ፡ “ለመከላከል ፡ እንጂ ፡ ለመቅጣት” ፡ መሆን ፡ እንደሌለበት ፡ እሥር ፡ ቤቶችና ፡ ሐኪም ፡ ቤቶች ፡ ተዋህደው ፡ እንድ ፡ ድርጅት ፡ መሆን ፡ እንዳለባቸው ፡ እንዲሁም ፡ ወንጀል ፡ እንዳይፈጸም ፡ በመከላከል ፡ ረገድ ፡ ለጉዳዩ ፡ አግባብ ፡ የሚኖረው ፡ አጥፊው ፡ ወንጀሉን ፡ ሲፈጸም ፡ ከነበረበት ፡ የአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ይልቅ ፡ ወንጀሉን ፡ ከፈጸመ ፡ በኋላ ፡ መንግሥት ፡ ጣልቃ ፡ ገብቶ ፡ ቁጥር ፡ በሚያደርግበት ፡ ጊዜ ፡ ያለበት ፡ የአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ነው ፡ ሲሉ ፡ ያቀረቡት ፡ ክርክር ፡ ስሜትን ፡ በጣም ፡ ቢነካም ፡ እንኳን ፡ አሁንም ፡ ቢሆን ፡ በጥብቅ ፡ ላላፊነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተው ፡ ፅንሰ ፡ ሃሳብ ፡ በሰው ፡ ነፃነት ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ አደጋ ፡ የሚያስከትል ፡ ነው ፡ በወንጀል ፡ አጥፊ ፡ ሆኖ ፡ መገኘት ፡ በሕዝብ ፡ ዘንድ ፡ ምን ፡ ዓይነት ፡ አስተያየት ፡ መፍጠር ፡ እንዳለበት ፡ ባናወሳም ፡ ባሁኑ ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጠረው ፡ አስተያየት ፡ ያለጥርጥር ፡ የተቃወሞ ፡ አስተያየት ፡ መሆኑ ፡ አይካድም ፡ በገብረ ፡ ሰቡ ፡ ዘንድ ፡ የወንጀል ፡ ችሎት ፡ “ተግባር” ፡ ወንጀለኞችን ፡ መቅጣት ፡ እንጂ ፡ ለመፈወስ ፡ አይደለም ፤ እሥር ፡ ቤት ፡ እሥር ፡ ቤት ፡ እንጂ ፡ ሐኪም ፡ ቤት ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ እምነት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግን ፡ ለማሻሻል ፡ የሚሹ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ጥፋተኛ ፡ ባልሆነበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ጥፋተኛ ፡ እንዳይቆጠር ፡ መብቱን ፡ እንዲጠብቁለት ፡ መዘጋጀት ፡ አለባቸው ፡ በጥብቅ ፡ ላላፊነት ፡ ላይ ፡ የተመሠረተው ፡ ፅንሰ ፡ ሃሳብ ፡ በተከላከሉ ፡ ላይ ፡ መፈጸም ፡ የሚገባውን ፡ “የግዴታ ፡ ሕክምና” ፡ ይደነግጋል ፡ ይህም ፡ ነገር ፡ በሚፈጸምበት ፡ ሰውም ፡ ሆነ ፡ በሕዝቡ ፡ ዘንድ ፡ እንደ ፡ “ቅጣት” ፡ ይቆጠራል ፡ ስለዚህ ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ጥፋቱ ፡ ባይረጋገጥም ፡ እንደ ፡ አጥፊ ፡ ተቆጥሮ ፡ ወቅሳን ፡ ያስከትልበታል ፡ በወንጀለኛ ፡ ላይ ፡ የሚደርሰው ፡ ፍርድ ፡ እንደ ፡ ጥፋተኛ ፡ እያስቆጠረው ፡ የወንጀለኛነት ፡ መንፈስ ፡ አለመኖርን ፡ ከመከላከያነት ፡ መሰረዝ ፡ ንጹሕን ፡ ሰው ፡ ያለ አግባብ ፡ መቅጣት ፡ ነው ፡

“ሞራል ፡ እንዲከበር ፡ ስለማስገደድ” ፡ የሚል ፡ ስያሜ ፡ የተሰጠው ፡ ሁለተኛው ፡ የትምህርት ፡ ዲስኩራቸው ፡ (ሌክቸር) ፡ አንድ ፡ ዓይነት ፡ ጾታ ፡ ያላቸው ፡ በመስማማት ፡ በግል ፡ የወንድና ፡ የሴት ፡ ግንኙነትን ፡ የሚመስል ፡ ተግባር ፡ ግለት ፡ ግብረ ፡ ሰዶም ፡ ለአካለ ፡ መጠን ፡ የደረሱ ፡ ሰዎች ፡ የሚቀጡባቸው ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንዲሻሻሉ ፡ በመደገፍ ፡ በእንግሊዝ ፡ አገር ፡ እንደ ፡ አውሮፓ ፡ አቆጣጠር ፡ ባገኘዋል ፡ ዓ. ም. በውልፊንደን ፡ ኮሚቴ ፡ ሪፖርት ፡ ሃሳብ ፡ ከተሰጡበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ስላለው ፡ ተገቢው ፡ ይዞታና ፡ ሥራ ፡ በታደሰ ፡ ኃይል ፡ የቀጠለውን ፡ ትልቅ ፡ ክርክር ፡ ከልሶ ፡ ይተነትናል ፡ ሀርት ፡ በታሪክ ፡ ተመራምረው ፡ እንዳገኙት ፡ ከቤትንሀምና ፡ ከሚል ፡ ጀምሮ ፡ ሰፊ ፡ ባለ ፡ ነፃነት ፡ የሚያምኑ ፡ ሰውጥ ፡ አድራጊዎች ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተግባር ፡ በአንድ ፡ ሕዝብ ፡ መሃከል ፡ የኃይለኞቹን ፡ ወገኖች ፡ የምራል ፡ አስተያየት ፡ ለማስከበር ፡ ሳይሆን ፡ በሕዝብ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉጂነቱ ፡ ያለአድልዎ ፡ የታወቀለትን ፡ አድራጎች ፡ ብቻ ፡ መቅጣት ፡ መሆን ፡ አለበት ፡ የሚለውን ፡

8 ፡ ፒ. ዲልቪን ፡ ዘ ፡ ኢንፎርሰማት ፡ አቭ ፡ ሞራልስ ፡ [መልካም ፡ ጠባይን ፡ ማስከበር ፡ (ሱንደን ፡ ፲፱፻፷፭)] ፡ እና ፡ ኢች. ኤል. ኤ. ሀርት ፡ ሉውሲበርቲኤንድ ፡ ሞራሊቲ [ሕግ ፡ ነፃነትና ፡ ሞራል (ስታንፎርድ ፡ ፲፱፻፷፫)] ፡ ተመልከት ፡

ፅንሰ : ሃሳብ : ለመመሥረት : ሲሞክሩ : ቆይተዋል = ከጥንት : ጀምሮ : በእንግ
 ሊዝ : ፍርድ : ቤቶች : የሚደገፈው : “ልማድን : የለቀቀው : አስተያየት” : እንድ :
 ከሞራል : ውጭ : የሆነ : ማለት : ለመልካም : ጠባይ : ተቃራኒ : የሆነ : ተግባር :
 ምንም : የማይጉዳ : ቢሆንም : እንኳ : እንድ : ሕዝብ : በወንጀለኛ : መቅጫ :
 ሕግ : አማካይነት : የሞራል : ደንቦችን : ለማስከበርና : ለማጠንከር : መቻሉ :
 ፍጹም : ትክክለኛና : ተገቢ : ነው : ብሎ : ይደግፋል = ራሥን : መግደልን :
 ለአካለ : መጠን : የደረሱ : እንድ : ዓይነት : ጾታ : ያላቸው : ሰዎች : በመስማማት :
 በግል : የሚፈጽሙትን : ግብረ : ሰዶም : እና : ፅንሰን : የማስወረድን : ተግባር :
 የሚቀጠሉትን : ሕጎች : በመቃወም : ረገድ : ለውጥ : አድራጊዎች : ያደረጉትን :
 እርምጃ : በመጥቀስ : ስለሰውጦቹ : በመቃወምና : በመደገፍ : የተደረጉትን : ክር
 ክሮች : ፕሮፌሰር : ሀርት : ይተነትናሉ = እሳቸውም : ከለውጥ : አድራጊዎች :
 ጋር : በመስማማት : ለሕግ : አውጪው : ከሁሉ : የበለጠ : መመርያ : መሆን :
 ያለበት : ጉዳት : እንጂ : ሞራል : (መልካም : ጠባይ) : ብቻ : እንዳልሆነ : በማ
 ተት : ነገሩን : ይደመድማሉ = በዚህኛው : ትምህርት : የመጨረሻው : ክፍል :
 ውስጥ : ፕሮፌሰር : ሀርት : ከቅርብ : ጊዜ : በፊት : አቃቤ : ሕግ : ከሳሽ : ስሚዝ :
 ተከላሽ : በሆነበት : የፍርድ : ጉዳይ : ውስጥ : የእንግሊዝ : ፍርድ : ቤቶች : ሆል
 ምዝ : ያወጣውን : “የእርግጠኛ : ኃላፊነትን” : ፅንሰ : ሃሳብ : በመቀበላቸው :
 ቅር : እየተሰኙ : የወንጀለኛነት : መንፈስ : የሚያደርሰውን : ችግር : በድጋሚ :
 ይጠቅሳሉ = “የእርግጠኛ : ኃላፊነት” : ፅንሰ : ሃሳብ : በአንዳንድ : በኩል : ከጥ
 ብቅ : ኃላፊነት : ጋር : ይመሳሰላል = ፕሮፌሰር : ሀርትም : ሁለቱንም : እንድ :
 ዓይነት : ምክንያት : በመስጠት : ይቃወሙአቸዋል = እሳቸውም : በዚህ : ረገድ :
 ሕግ : “ምንም” : ሞራል : የለውም : ማለት : መልካም : ጠባይን : አይመለከትም :
 ብለው : ይከራከራሉ =

ከስታንሊ : ዜድ : ፊሸር :
 የሕግ : ፋኩልቲ :
 ቀ : ኃ : ሥ : የኒሽርሲቲ =

9 እላይ : የግርጌ : ግስረጃ : ቍ : ኗን : ተመልክት =
 10 ምንም : እንኳ : በወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ቍ : ጅጅጅ : መሠረት : እንዲን : ሰው : ራሱን : እንዲ
 ገድል : መገፋፋትና : መርዳት : ወንጀል : ቢሆንም : ባ፲፱፻፵፱ : ዓ. ም. የወጣው : የኢትዮጵያ :
 የወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ራሱን : ሲገድል : የሚሞከረውን : ሰው : አይቀጣውም = ነገር : ግን :
 የማስወረድ : ተግባር : (ቍ : ጅጅጅ) : እና : ላክሰ : መጠን : የደረሱ : እንድ : ዓይነት : ጾታ : ያላ
 ቸው : ሰዎች : በመስማማት : በግል : የሚፈጽሙት : የወንጀል : የሌት : ግንኙነት : (ግብረ : ሰዶም)
 (ቍ : ጅጅ—ጅጅ) : በኢትዮጵያ : ሕግ : ወንጀሎች : ናቸው =
 ተቃራኒው : ካልተገለጸ : በስተቀር : በዚህ : አንቀጽ : የተጠቀሰው : ሁሉ : የ፲፱፻፵፱ : ዓ. ም. የኢት
 ዮጵያ : ወንጀለኛ : መቅጫ : ሕግ : ሥን : ሥርዓትን : የሚመለከት : ነው =